

Accepted Manuscript

Psychometric Properties of Persian Version of The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) among Iranian Elderly

1. Hashem Shemshadi, Professor at The University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
2. Amir Shams, Assistant Professor, Sport Science Research Institute (SSRI). Tehran, Iran
3. Robab Sahaf, Iranian Research Center on Aging, Department of Aging, The University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran
4. Parvaneh Shamsipour Dehkordi, Assistant Professor, Alzahra University. Tehran, Iran. (corresponding author: Email: p.shamsipour@alzahra.ac.ir)
5. Hossain Zareian, Assistant Professor, Sport Science Research Institute (SSRI). Tehran, Iran
6. Alireza Moslem, Associate Professor, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran

To appear in: Salmand: Iranian Journal of Ageing

Received date: 2018/08/19

Accepted date: 2019/07/03

First Online Published: 2020/03/0

This is a “Just Accepted” manuscript, which has been examined by the peer-review process and has been accepted for publication. A “Just Accepted” manuscript is published online shortly after its acceptance, which is prior to technical editing and formatting and author proofing. Salmand: Iranian Journal of Ageing provides “Just Accepted” as an optional service which allows authors to make their results available to the research community as soon as possible after acceptance. After a manuscript has been technically edited and formatted, it will be removed from the “Just Accepted” Website and published as a published article. Please note that technical editing may introduce minor changes to the manuscript text and/or graphics which may affect the content, and all legal disclaimers that apply to the journal pertain.

Please cite this article as:

Shemshadi H, Shams A, Sahaf R, Shamsipour Dehkordi P, Zareian H, Moslem A. Psychometric Properties of Persian Version of The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) among Iranian Elderly (Persian). Salmand: Iranian Journal of Ageing. Forthcoming 2019. Doi: <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2020.3.61.13>

نسخه پذیرفته شده پیش از انتشار

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی

دکتر هاشم شمشادی، استاد دانشگاه علوم بیزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

دکتر امیر شمس، استادیار پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران.

دکتر ریاب صحاف، دکتری تخصصی سلامت سالمندان، مرکز تحقیقات مسائل روانی اجتماعی سالمندان، استادیار دانشگاه علوم بیزیستی و توانبخشی، تهران، ایران

دکتر پروانه شمسی پور دهکردی، استادیار دانشگاه الزهرا (ص)، تهران، ایران.*

دکتر حسین زارعیان، استادیار پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران.

دکتر علیرضا مسلم، دکتری تخصصی بیهوشی، دانشیار دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار. سبزوار. ایران.

*نویسنده مسئول: ایمیل p.shamsipour@alzahra.az.ir

نشریه: سالمند: مجله سالمندی ایران

این نسخه «پذیرفته شده پیش از انتشار» مقاله است که پس از طی فرایند داوری، برای چاپ، قابل پذیرش تشخیص داده شده است. این نسخه در مدت کوتاهی پس از اعلام پذیرش به صورت آنلاین و قبل از فرایند ویراستاری منتشر میشود. نشریه سالمند گزینه «پذیرفته شده پیش از انتشار» را به عنوان خدمتی به نویسندگان ارائه می دهد تا نتایج آن ها در سریع ترین زمان ممکن پس از پذیرش برای جامعه علمی در دسترس باشد. پس از آنکه مقالهای فرایند آماده سازی و انتشار نهایی را طی می کند، از نسخه «پذیرفته شده پیش از انتشار» خارج و در یک شماره مشخص در وب سایت نشریه منتشر می شود. شایان ذکر است صفحه آرای و ویراستاری فنی باعث ایجاد تغییرات صوری در متن مقاله میشود که ممکن است بر محتوای آن تأثیر بگذارد و این امر از حیطة مسؤلیت دفتر نشریه خارج است.

لطفا این گونه استناد شود:

Shemshadi H, Shams A, Sahaf R, Shamsipour Dehkordi P, Zareian H, Moslem A. Psychometric Properties of Persian Version of The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) among Iranian Elderly (Persian). *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. Forthcoming 2019. Doi: <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2020.3.61.13>

accepted manuscript (uncorrected proof)

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی روانسنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود در سالمندان ایرانی انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش حاضر از نوع تحقیقات غیر تجربی می باشد که اطلاعات لازم و مورد نیاز آن به صورت مقطعی جمع آوری شد. جامعه آماری مطالعه حاضر را تمامی سالمندان بالای ۶۰ سال شهر تهران تشکیل دادند. نمونه آماری تحقیق حاضر نیز شامل ۱۰۳۵ نفر بودند که پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) را تکمیل نمودند. این پرسش‌نامه شامل ۶۹ سوال و ۹ مولفه است. جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری، برای بررسی روایی همزمان از پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی- اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3)، برای تعیین همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ و برای پایایی زمانی (با فاصله دو هفته) از ضریب همبستگی درون طبقه‌ای استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد روایی ظاهری، محتوا و همزمان پرسشنامه MBSRQ مورد تایید قرار گرفتند ($P < 0,05$). نتایج نشان دهنده برازش مطلوب نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود در سالمندان (شاخص‌های $C.F.I = 0/903$ ، $T.L.I = 0/978$ ، $A.G.F.I = 0/886$ و $P.N.F.I = 0/075$ و $RMSEA = 0/042$) است. همچنین همسانی درونی و ثبات زمانی از مقادیر قابل قبولی برخوردار بودند ($P < 0,05$).

نتیجه گیری: نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود دارای روایی و پایایی قابل قبولی در سالمندان ایرانی است و سالمندان، پزشکان، متخصصان سالمند شناسی و پژوهشگران می توانند از این پرسش‌نامه در مطالعات و ارزیابی‌های خود استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: سالمند، پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود، روایی، پایایی.

Psychometric Properties of Persian Version of The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) among Iranian Elderly

Abstract

Purpose: The purpose of this research was to investigate the psychometric properties of Persian version of the multidimensional body-self relations questionnaire (MBSRQ) among Iranian elderly people.

Methods & Materials: The research method was non-experimental research that its necessary information was collected with cross-sectional method. The statistical population was composed of all elderly people over 60 years age in Tehran city. The statistical sample included 1035 people who were completed the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ). This questionnaire consists of 69 questions and 9 components. Data were analyzed with confirmatory factorial analysis based on structural equations, Cronbach's alpha coefficient and intra-class correlation coefficient tests.

Results: Result showed that the content, face and concurrent were validity acceptable ($P < 0.05$). Also, Result showed that the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) has acceptable fit indexes (such as $RMSEA = 0.042$, $CFI = 0.903$, $TLI = 0.978$, $PNFI = 0.075$, and $PGFI = 0.886$). Furthermore, the internal consistency and temporal reliability were acceptable ($P < 0.05$).

Conclusion: The Persian version of Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) has acceptable reliability and validity in Iranian elderly and researchers, older adults, and elderly specialists can use this questionnaire for its evaluations and researches.

Keywords: Elderly, MBSRQ, Validity, Reliability.

مقدمه

بدن در حوزه روان‌شناسی به عنوان یک موضوع مستقل هیچ‌گاه مورد بررسی دقیق قرار نگرفته است. این امر در حالی است که سازمان روانی و ساختار شخصیتی افراد نقش انکارناپذیری را در رفتارها و شیوه زندگی افراد ایفا می‌کنند. امروزه فشارهای اجتماعی، فرهنگی و رسانه‌ای بر زیبایی و نظارت بر بدن به تمایل فرد برای دستکاری بدن خویش منجر می‌شود که در این میان میزان رضایت فرد از تصویر بدنی خود و فاصله بین خود واقعی و خود ایده آل افراد مهم خواهد بود (۱). براین اساس، تصویر از بدن، پدیده پیچیده‌ای است که در دهه‌های اخیر توجه اندیشمندان در حوزه‌های مختلف را به خود جلب نموده است (۲،۳).

کش^۱ (۲۰۰۴) معتقد است تصویر بدن سازه روان‌شناختی چند بُعدی و پیچیده‌ای است که شامل خود ادراکی مرتبط با بدن و خود نگرشی‌هایی همچون تفکرات، عقاید، احساسات و رفتارها می‌باشد (۴). به عبارت دیگر، تصویر بدن به ادراکات، احساسات و افکار یک شخص درباره بدنش اطلاق می‌گردد و معمولاً به عنوان سازه‌ای متشکل از برآورد اندازه بدن، ارزیابی جذابیت بدن و احساسات مرتبط با اندازه و شکل بدن مفهوم سازی می‌شود (۵،۶).

براین اساس، کش (۲۰۰۰) پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ)^۲ را برای سنجش تصویر بدن ارائه نمود. این پرسش‌نامه شامل ۶۹ سوال و ۹ مولفه است. بنابراین حداقل نمره فرد ۶۹ و حداکثر ۳۴۵ می‌باشد. نمره‌دهی پرسش‌نامه به نحوی است که افرادی که تصویر ذهنی مناسب‌تری از خود دارند، نمرات بالاتری کسب می‌کنند (۴). کش (۲۰۰۲، ۲۰۰۰) روایی و پایایی مولفه‌ها را با حدود اطمینان ۹۵ درصد برای مردان به ترتیب از ۰/۷۷ تا ۰/۹۱ و برای زنان از ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ گزارش نمود. در مطالعات مختلف نیز پایایی این پرسش‌نامه و خرده مقیاس‌های آن مورد تایید بوده است (۷،۴).

در مطالعه‌ای اسمیت و داوِنپورت^۳ (۲۰۱۲) پایایی و روایی این پرسش‌نامه را در کشور اسپانیا مورد بررسی قرار دادند. نتایج این مطالعه نشان داد پرسش‌نامه MBSRQ دارای پایایی (۰،۷۳-۰،۹۰) و روایی قابل قبولی بود (۸). روستیکاس و هابلی^۴ (۲۰۰۵) نیز در مطالعه خود با هدف بررسی و ارزیابی روایی و پایایی پرسش‌نامه MBSRQ در کشور کانادا دریافتند این پرسش‌نامه دارای روایی و پایایی (۰/۷۳ تا ۰/۹۶) قابل قبولی است (۹). آرجیریدیس و کلی^۵ (۲۰۱۳) نیز نسخه یونانی این پرسش‌نامه را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد روایی سازه پرسش‌نامه در نسخه یونانی مورد تایید قرار گرفت. پایایی به روش ثبات درونی مولفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ و به روش آزمون - آزمون مجدد ۰/۷۵ تا ۰/۹۳ به دست آمد (۱۰).

مرور مطالعات انجام شده در این زمینه نشان می‌دهد نسخه فارسی این پرسش‌نامه در سالمندان روان سنجی نشده و تحقیقات داخلی صرفاً با بیان پایایی آن در نمونه‌های سالمندان پرداخته اند. هر چند مطالعات متعدد شواهد قابل قبولی از روایی و پایایی پرسش‌نامه MBSRQ ارائه داده اند، اما این اطلاعات در نمونه‌های خارج از جامعه ایرانی بدست آمده است و با توجه به نظر متخصصان روان سنجی، ارزش روایی و پایایی پرسش‌نامه مختص همان جوامعی است که در آنها تدوین شده اند. لذا این اطلاعات قابل تعمیم به همه موقعیت‌های فرهنگی و جغرافیایی نمی‌باشد. متأسفانه تاکنون در کشور پرسش‌نامه مذکور در نمونه‌های سالمندان تعیین

¹ Cash

² The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ)

³ Smith & Davenport

⁴ Rusticus & Hubley

⁵ Argyrides & Kkeli

روایی و پایایی نشده است و اکثر محققان و متخصصان در مورد انتخاب و استفاده از ابزار های مناسب برای ارزیابی تصویر بدنی و پایایی و روایی آنها با مشکل مواجه اند. از طرفی کاربرد هر نوع آزمون و پرسشنامه‌ای خارج از منطقه جغرافیایی مرجع که در آن رواسازی شده اند، بدون اینکه بومی سازی شده و در منطقه مورد نظر استاندارد شده باشند، خالی از اشکال نیست. همچنین استفاده از ابزارها و پرسشنامه‌های استاندارد برای اقبال خاص جمعیت خصوصاً سالمندان یکی از اولویت‌های پژوهش در این زمینه می باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی انجام شد.

روش اجرا

روش پژوهش حاضر از نوع تحقیقات غیر تجربی و در زمره تحقیقات روان‌سنجی ابزار می باشد که اطلاعات لازم و مورد نیاز آن جهت تعیین روایی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) جمع آوری شد. جامعه آماری مطالعه حاضر را تمامی سالمندان بالای ۶۰ سال شهر تهران تشکیل دادند. با توجه به نظر متخصصان روان‌سنجی، جهت تعیین پایایی و روایی هر پرسشنامه به تعداد هر یک از سوالات تعداد ۱۰ الی ۱۵ نفر انتخاب می شوند (۱۱). لذا در تحقیق حاضر برای هر سوال پرسشنامه ۱۵ نفر و در کل تعداد ۱۰۳۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. برای تعیین پایایی به روش آزمون - آزمون مجدد نیز تعداد ۳۰۰ نفر انتخاب شدند. شایان ذکر است این تعداد نمونه جهت افزایش تعمیم نتایج به جامعه مورد نظر انتخاب شد (۱۲، ۱۳).

پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) شامل ۶۹ سوال و ۹ مولفه و ۳ بُعد است. بعد جسمانی شامل ۵۴ سوال، بعد رضایت از بخش های مختلف بدن شامل ۹ سوال و بعد نگرش فرد درباره وزن نیز شامل ۶ سوال در مقیاس ۵ امتیازی لیکرت از ۱ (به طور کامل ناراضی) تا ۵ (به طور کامل راضی) است. بنابراین حداقل نمره فرد ۶۹ و حداکثر ۳۴۵ می باشد. نمره دهی پرسش نامه به نحوی است که افرادی که تصویر ذهنی مناسب تری از خود دارند، نمرات بالاتری کسب می کنند (۴). مولفه های پرسشنامه MBSRQ شامل ارزیابی ظاهر (AE)^۱، گرایش به ظاهر (AO)^۲، ارزیابی تناسب (FE)^۳ گرایش به تناسب (FO)^۴، ارزیابی سلامت (HE)^۵، گرایش به سلامت (HO)^۱، رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)^۲، مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه وزن (OWP)^۳ و ارزیابی وزن خود (SCW)^۴ می باشند (۴، ۷).

¹ Appearance Evaluation (AE)

² Appearance Orientation (AO)

³ Fitness Evaluation (FE)

⁴ Fitness Orientation (FO)

⁵ Health Evaluation (HE)

جهت شروع مراحل کار ابتدا اجازه استفاده از پرسش‌نامه MBSRQ با استفاده از ارسال ایمیل از محقق اصلی اخذ شد. سپس پرسش‌نامه MBSRQ توسط دو نفر از همکاران طرح به زبان فارسی ترجمه شد و بعد از هماهنگی و یکسان‌سازی، توسط یک فرد مسلط به زبان انگلیسی برگردانده و با نسخه اصلی مطابقت داده شد. این روند براساس پروتکل IQOLA انجام شد. در قسمت بعدی این مرحله طی یک جلسه با حضور مترجمین ۱ و ۲ و محققین مطالعه به بررسی و بحث پیرامون نسخه‌های اولیه ترجمه شده توسط دو مترجم پرداخته شد و در نهایت با توجه به موارد دارای ترجمه دشوار و همچنین واژه‌های جایگزین پیشنهادی، در مورد استفاده از یک نسخه ترجمه فارسی توافق شد. جهت بررسی روایی ظاهری سوالات پرسش‌نامه، پنج تن از سالمندان مشابه با جامعه هدف، در ارتباط با واضح و قابل فهم بودن پرسش‌نامه و ده نفر از افراد صاحب نظر، در رابطه با شکل کلی و قابل فهم بودن سوالات پرسش‌نامه نظرخواهی شد. سپس با حضور مجری و همکاران طرح نظرات این افراد مورد بررسی قرار گرفت و نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ استخراج شد.

جهت تعیین روایی محتوا، روش لوآشه مورد استفاده قرار گرفت. این روش بدین صورت است که از دو شاخص نسبت روایی محتوا^۵ (CVR) و شاخص روایی محتوا^۶ (CVI) استفاده می‌شود. لذا از اساتید صاحب نظر درخواست شد برای تعیین نسبت روایی محتوا، هر سوال پرسش‌نامه را از نظر سه گزینه (ضروری است، مفید است ولی ضروری نیست، و ضرورتی ندارد) مورد بررسی قرار دهند. سپس شاخص روایی محتوا (CVR) هر سوال و مولفه محاسبه می‌شود. در ادامه برای بدست آوردن نمره شاخص روایی محتوا نمرات مربوط به نسبت روایی محتوای تمام سوالات با یکدیگر جمع و تقسیم بر تعداد سوالات (۶۹ سوال) می‌شود که در نهایت عدد نهایی شاخص روایی محتوا به دست می‌آید (۱۴،۱۲).

¹ Health Orientation (HO)

² Body Areas Satisfaction (BASS)

³ Over Weight Preoccupation (OWP)

⁴ Self-classified Weight (SCW)

⁵ Content Validity Ratio

⁶ Content Validity Index

برای تعیین روایی همزمان پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) از پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی- اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده شد (۱۰). این پرسش‌نامه یک مقیاس خودسنجی ۳۰ سوالی با ۴ مولفه است و به صورت مقیاس ۵ امتیازی لیکرت امتیاز بندی می‌شود. خرده مقیاس‌های این پرسش‌نامه نیز شامل الگوگیری عمومی (IG)^۱، الگوگیری ورزشی (IA)^۲، فشارهای ادراک شده (PP)^۳ و اطلاعات^۴ است. روایی و پایایی این پرسش‌نامه در مطالعات داخل و خارج از کشور در حد قابل قبولی ارائه شده است (۲۵،۱۵). ارزیابی روایی نمرات پرسش‌نامه MBSRQ با استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی و بر اساس تحلیل مولفه‌های اصلی با استفاده از نرم افزار آیموس تعیین شد. برای بررسی پایایی آزمون-آزمون مجدد، تعداد ۳۰۰ نفر پرسش‌نامه MBSRQ را با فاصله دو هفته پرسش‌نامه‌های را تکمیل نمودند. همچنین ضریب همسانی درونی پرسش‌نامه MBSRQ و خرده مقیاس‌های آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد.

برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی‌ها، رسم نمودارها، محاسبه شاخص‌های پراکندگی و مرکزی استفاده شد. برای تعیین روایی سازه از تحلیل عاملی تاییدی به روش معادلات ساختاری استفاده شد. همچنین برای تعیین روایی همزمان، ثبات درونی و پایایی زمانی از روش‌های ضریب آلفای کرونباخ، و ضریب همبستگی درون طبقه ای (ICC) استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های سن، قد، و وزن سالمندان مورد مطالعه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های سن، قد، و وزن در سالمندان مورد مطالعه

¹ General Internalization (GI)

² Athletic Internalization (AI)

³ Perceived Pressures (PP)

⁴ Information

ویژگی‌های مورد ارزیابی	سن (سال)	قد (متر)	وزن (کیلوگرم)	تعداد
گروه‌ها	(M±SD)	(M±SD)	(M±SD)	
سالمدان	۷۳,۳±۵,۱	۱,۶۷±۲,۸۰	۷۰,۵۰±۴,۸۵	۱۰۳۵

نتایج روایی محتوا نشان داد شاخص روایی محتوای (CVR) هر سوال و مولفه برابر با ۰,۸۹-۰,۸۱ محاسبه شد (جدول ۲). همچنین شاخص روایی محتوا برابر با ۰,۸۴ بدست آمد که نشان‌دهنده روایی محتوای قابل قبول پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان است (۱۴,۱۲).

جدول ۲. نتایج مربوط به ارزیابی نسبت روایی محتوای پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن

گروه‌ها	CVR
آیتم‌های مورد ارزیابی	
ارزیابی ظاهر (AE)	۰,۸۲
ارزیابی تناسب (FE)	۰,۸۱
ارزیابی سلامت (HE)	۰,۸۹
گرایش به ظاهر (AO)	۰,۸۷
گرایش به تناسب (FO)	۰,۸۶
گرایش به سلامت (HO)	۰,۸۵
رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)	۰,۸۲
مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه وزن (OWP)	۰,۸۴
ارزیابی وزن خود (SCW)	۰,۸۳

به دست آمدن روایی محتوا در حد بالا مبین این مطلب است که سوالات پرسش‌نامه به طور کامل معرف مجموعه کلی یا پرسش‌نامه MBSRQ است. لذا نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن از نظر متخصصان دارای روایی محتوا می باشد. جهت تعیین روایی سازه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. با

توجه به اینکه شاخص‌های برازندگی در سه گروه یا طبقه مطلق^۱، تطبیقی (مقایسه‌ای)^۲ و مقتصد (صرفه جو)^۳ قرار می‌گیرند و شاخص‌های هر طبقه اطلاعات متفاوتی را در مورد برازندگی و مناسب بودن مدل فراهم می‌کنند، لذا براون (۲۰۰۶) و هو و بنتلر (۱۹۹۹) پیشنهاد نمودند حداقل یک شاخص از هر طبقه بررسی و گزارش شود (۱۲،۱۳). برای شاخص‌های برازندگی، ملاک‌های برش^۴ متفاوتی توسط متخصصان مطرح شده است. برای مثال در شاخص‌های تی ال آی و سی اف آی که دامنه تغییرات آنها بین صفر و یک می‌باشد، مقادیر بالاتر از ۰/۸۵ نشان‌دهنده برازندگی نسبی مدل (۱۴)، مقادیر بالاتر از ۰/۹۰ نشان‌دهنده برازندگی خوب و قابل قبول مدل و مقادیر بالاتر از ۰/۹۵ نشان‌دهنده برازندگی خیلی خوب و عالی مدل می‌باشد (۱۲،۱۴). برای شاخص رمزی مقادیر کمتر از ۰/۰۸ نشان‌دهنده قابل قبول و معقول بودن مدل و کمتر از ۰/۰۶ نشان‌دهنده یک مدل مناسب و خوب می‌باشد (۱۲). همچنین برای این شاخص می‌توان فاصله اطمینان محاسبه کرد و ایده‌ال آن است که حد پایین فاصله اطمینان نزدیک صفر و حد بالا آن بیشتر از ۰/۱ نباشد (۱۱). برای شاخص اس آر ام آر نیز مقادیر کمتر ۰/۰۸ قابل قبول محسوب می‌گردد (۱۲). در مورد شاخص خی دو به دی اف توافق عمومی در مورد مقادیر قابل قبول وجود ندارد به طوری که برخی پژوهشگران مقادیر کمتر از سه را قابل قبول و برخی دیگر مقادیر دو تا پنج را نشان‌دهنده معقول و مناسب بودن مدل می‌دانند (۱۴).

قبل از اجرای تحلیل عاملی، نرمال بودن تک متغیره و چند متغیره داده‌ها بوسیله نرم افزار آیموس و از طریق ضریب ماردیا، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان دهنده توزیع طبیعی داده در پژوهش حاضر بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی^۵ (شکل ۱) نشان داد که مدل اندازه‌گیری نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد

1. Absolute fit index

2. Comparative fit index

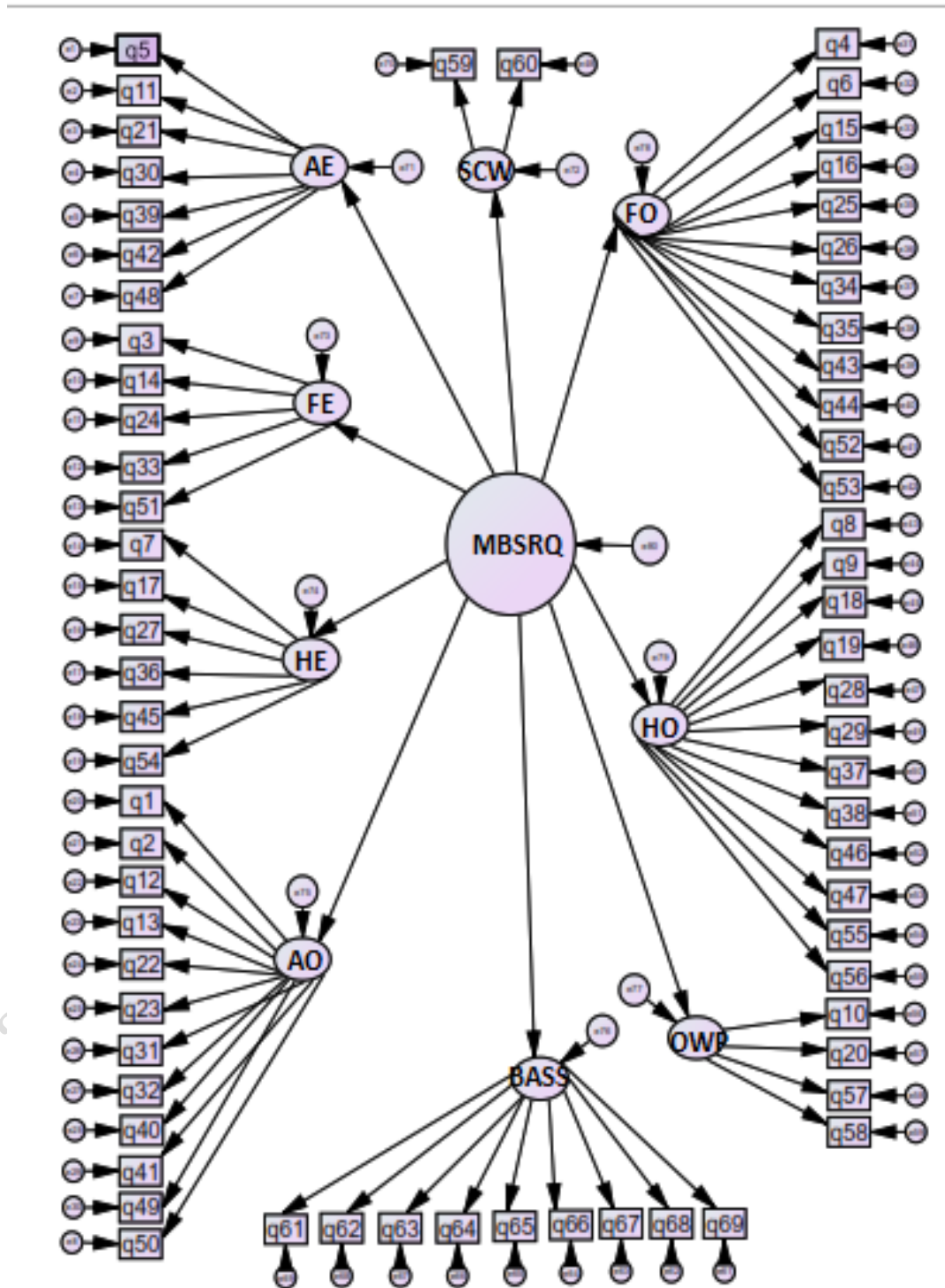
3. Parsimonious fit index

4. Cut of points

5. First order

در مورد بدن خود (MBSRQ) مناسب و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنادار است. شاخص‌های (تناسب)

مدل اندازه‌گیری در جدول ۳ آمده است که نشانگر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری می‌باشد.

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در حالت استاندارد (ارزیابی ظاهر (AE)، گرایش به ظاهر (AO)، ارزیابی تناسب (FE)، گرایش به تناسب (FO)، ارزیابی سلامت (HE)، گرایش به سلامت (HO)، رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)، مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه وزن (OWP) و ارزیابی وزن خود (SCW)

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ)

تفسیر	ملاک	مقدار بدست آمده	شاخص برازش
مطلق	مطلق	۷۴/۵۵ با درجه آزادی ۳۶	مطلق
مطلق	کمتر از ۳	۰/۵۳	مطلق
مطلق	بیشتر از ۰/۰۵	۰/۹۴۱	شاخص نیکویی برازش (GFI)
مطلق	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۸۸۶	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI)
مطلق	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۰۸۶	ریشه دوم میانگین مربعات خطای باقیمانده (RMR)
مطلق	کمتر از قدر مطلق ۴	۰/۹۷۸	شاخص توکر- لویس (TLI)
مطلق	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۰۳	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
مقتصد	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۰۴۲	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد یا رمزی (RMSEA)
مقتصد	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۷۵	شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد مقدار آماره χ^2 برابر با ۷۴/۵۵ با درجه آزادی ۳۶ است، حاصل تقسیم مجذور کای تقسیم بر درجه آزادی (۲/۰۷) کمتر از ۳ بوده و همچنین سطح معنی‌داری متناظر با آن ۰/۰۵۳ است که با توجه به این که بیشتر از ۰/۰۵ است؛ قابل قبول بوده و مدل تأیید می‌شود. شاخص نیکویی برازش^۱ (GFI) ۰/۹۴۱ بوده که نشان دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است. اما شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI^۲) برابر ۰/۸۸۶ می‌باشد که کمتر از ۰/۹ بنابراین این شاخص از برازش مطلوب برخوردار نبود. همچنین ریشه دوم میانگین مربعات خطای باقیمانده (RMR^۳) ۰/۰۸۶ می‌باشد که کمتر از قدر مطلق ۴ بوده، بنابراین مدل تأیید قرار گرفت. مقدار و شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI^۴) ۰/۰۷۵ که با توجه به اینکه بیشتر از ۰/۰۵ است و ریشه میانگین مربعات خطای برآورد یا رمزی (RMSEA^۵) نیز ۰/۰۴۲ می‌باشد که با توجه به اینکه کمتر از ۰/۰۵ است، قابل قبول بوده و نشان دهنده تأیید مدل پژوهش می‌باشد.

¹. Goodness Fit Index

². Adjusted Goodness of Fit Index

³. Root Mean Square Residual

⁴. Parsimonious Normed Fit Index

⁵. Root Mean Squared Error of Approximation

همچنین شاخص توکر- لویس^۱ (TLI) ۰/۹۷۸، شاخص برازش تطبیقی^۲ (CFI) ۰/۹۰۳ و شاخص برازش بنتلر- بونت^۳ (BBI) ۰/۹۲۶ بدست آمد که بزرگتر از ۰/۹ بوده که همگی نشان دهنده‌ی برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش می‌باشد. در زمینه بررسی معنادار بودن ارتباط بین متغیرهای مشاهده شده (سوالات) و متغیرهای مکنون (عامل‌ها)، نمی‌توان بر اساس بزرگی یا کوچکی ضرایب قضاوت نمود، بلکه باید از شاخص تی جهت تعیین معناداری این ضرایب مسیر استفاده کرد (۱۱). مشاهده پارامترها و شاخص تی در مورد رابطه بین سوالات با خرده مقیاس‌های مربوطه نشان دهنده وجود رابطه معنی دار بین سوالات و عامل‌های مربوطه می‌باشد، به طوری که تمامی متغیرهای مشاهده شده (سوالات) قادر به پیشگویی عامل‌های خود می‌باشند.

برای تعیین روایی همزمان پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) از پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی- اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده شد. براین اساس نمره کل هر دو پرسشنامه محاسبه و ضریب همبستگی بین آنها تحلیل شد. نتایج در جدول ۴ ارائه شده است. به دست آمدن ضریب همبستگی بالا و معنادار مبین این مطلب است که سوالات پرسش‌نامه به طور کامل معرف مجموعه کلی یا پرسش‌نامه MBSRQ است. لذا نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن دارای روایی همزمان می‌باشد.

جدول ۴. ضرایب همبستگی پیرسون جهت تعیین روایی همزمان پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ)

آیتم‌ها	نمره کلی SATAQ-3
نمره کل MBSRQ	*۰/۸۷

* معنی داری در سطح $P < 0/05$

برای تعیین پایایی زمانی نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن از ضریب همبستگی درون طبقه‌ای استفاده شد. مطابق نتایج ارائه شده در جدول ۵ مقادیر ضرایب همبستگی درون طبقه‌ای مولفه‌های آن پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) حاصل از آزمون-آزمون مجدد با دو هفته فاصله، در دامنه‌ای از ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ متفاوت بوده و مقادیر تمامی خرده مقیاس‌ها از مقدار قابل قبول (۰/۷۵) بالاتر می‌باشد که نشان‌دهنده قابل قبول بودن پایایی زمانی یا قابلیت تکرارپذیری^۴ مولفه‌های آن پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) می‌باشد.

1. Tucker- Lewis Index
 2. Comparative Fit Index
 3. Bentler- Bonett Index
 4. Reproducibility

همچنین مقدار ضریب همبستگی درون طبقه‌ای کل پرسش‌نامه نیز با $0/83$ و در فاصله اطمینان $0/95$ ، تأیید کننده پایایی زمانی کل پرسش‌نامه می‌باشد (جدول ۵).

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی درون طبقه‌ای برای تعیین پایایی زمانی نسخه فارسی MBSRQ و مولفه‌های آن

فاصله اطمینان ۹۵٪	ضریب همبستگی درون طبقه‌ای	شاخص‌ها	آیتم‌ها
$0/89-0/95$	$0/83$	نمره کل MBSRQ	
$0/83-0/88$	$0/78$	ارزیابی ظاهر (AE)	
$0/72-0/75$	$0/80$	ارزیابی تناسب (FE)	
$0/74-0/78$	$0/84$	ارزیابی سلامت (HE)	
$0/72-0/76$	$0/83$	گرایش به ظاهر (AO)	
$0/77-0/82$	$0/89$	گرایش به تناسب (FO)	
$0/87-0/91$	$0/88$	گرایش به سلامت (HO)	
$0/90-0/83$	$0/85$	رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)	
$0/80-0/85$	$0/87$	مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه وزن (OWP)	
$0/81-0/87$	$0/86$	ارزیابی وزن خود (SCW)	

جهت تعیین همسانی درونی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج نشان داد همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ) کل پرسش‌نامه با $0/981$ سوال ۶۹ به دست آمد و همسانی درونی مولفه‌های پرسش‌نامه در حد مطلوب و قابل قبول قرار دارند ($\alpha > 0.75$). شایان ذکر است ملاک رایج در بررسی قابل قبول بودن همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ مقدار $0/70$ است. بنابراین پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن از ثبات (همسانی) درونی مطلوب و قابل قبولی برخوردار است (جدول ۶).

جدول ۶. نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین ثبات درونی نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن

آیتم‌ها	شاخص‌ها	ضریب آلفای کرونباخ
	نمره کل MBSRQ	۰/۹۸۱
	ارزیابی ظاهر (AE)	۰/۹۲۱
	ارزیابی تناسب (FE)	۰/۹۴۳
	ارزیابی سلامت (HE)	۰/۹۱۱
	گرایش به ظاهر (AO)	۰/۹۰۳
	گرایش به تناسب (FO)	۰/۹۶۵
	گرایش به سلامت (HO)	۰/۹۴۲
	رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)	۰/۹۲۷
	مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه وزن (OWP)	۰/۹۳۴
	ارزیابی وزن خود (SCW)	۰/۹۴۲

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی (روایی و پایایی) پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود در سالمندان ایرانی انجام شد. براین اساس، نتایج نشان داد روایی ظاهری سوالات پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) تایید شد. نتایج بدست آمده با نتایج مطالعات کش (۲۰۰۰)، بنفیلد و مک کیبل^۱ (۲۰۰۲) و روستیکاس و هابلی (۲۰۰۵) همسو است. این محققان نیز در مطالعات خود روایی ظاهری پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) تایید نموده‌اند.

نتایج روایی محتوا نشان داد روایی محتوایی نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن مورد تایید قرار گرفت. همچنین ضریب همبستگی بالا و معنادار به دست آمده با نمره کل پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی-اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) بیانگر تایید روایی همزمان پرسش‌نامه MBSRQ و مولفه‌های آن در

¹ Banfield & McCabe

جامعه مورد مطالعه می باشد. نتایج بدست آمده با نتایج مطالعات مارکو همکاران (۲۰۱۷)، نوپل و همکاران (۲۰۱۵)، جولیان و همکاران (۲۰۱۴)، آرجیریدیس و کلی (۲۰۱۳)، روستیکاس و هابلی (۲۰۰۵)، کلای و همکاران^۱ (۲۰۰۵)، اسمیت و داونپورت^۲ (۲۰۱۲) و یونتاس و همکاران^۳ (۲۰۰۹) همسو است. این محققان نیز روایی محتوایی و همزمان پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن را در حد بالایی گزارش نمودند. براین اساس، مارکو و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه ای به بررسی روان‌سنجی نسخه اسپانیایی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) پرداختند. در این مطالعه ۳۵۵ نفر شرکت کردند. این محققان روایی محتوایی و همزمان پرسشنامه MBSRQ را قابل قبول گزارش نمودند (۲۱). آرجیریدیس و کلی (۲۰۱۳) نیز مطالعه ای را با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه یونانی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) انجام دادند. این محققان برای تعیین روایی همگرا از پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی- اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده نمودند. نتایج نشان داد پرسشنامه MBSRQ و مولفه‌های آن دارای روایی همگرای بسیار بالایی است (۱۰).

نتایج مطالعه حاضر در ارتباط با روایی سازه نشان داد که مدل اندازه‌گیری نسخه فارسی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) مناسب و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنادار است که نشانگر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری می‌باشد. نتایج به دست آمده در این قسمت با نتایج مطالعات مارکو و همکاران (۲۰۱۷)، نوپل و همکاران (۲۰۱۵)، بریتک-متریا و روگوزا^۴ (۲۰۱۴)، وسبک و همکاران^۵ (۲۰۱۴)، آرجیریدیس و کلی (۲۰۱۳)^۶ و کش (۲۰۰۰) همسو است. براین مبناء، کش (۲۰۰۰، ۲۰۰۲) روایی و پایایی خرده مقیاس‌ها را برای مردان به ترتیب از ۰/۷۷ تا ۰/۹۱ و برای زنان از ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ گزارش نمود. در مطالعه دیگری بریتک-متریا و روگوزا^۷ (۲۰۱۴) مطالعه ای را با هدف بررسی روایی و پایایی نسخه لهستانی پرسشنامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) انجام دادند. در این مطالعه تعداد ۳۴۱ زن با دامنه سنی ۳۵ سال به بالا شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد روایی سازه به روش تحلیل عاملی تاییدی و پایایی آزمون به روش آزمون - آزمون مجدد در حد بسیار بالا و قابل قبولی به دست آمد. همچنین نتایج همسانی درونی پرسشنامه بین ۰/۶۶ تا ۰/۹۱ به دست آمد (۱۷).

¹ Clay et al.

² Smith & Davenport

³ Untas et al.

⁴ Brytek-Matera & Rogoza

⁵ Vossbeck et al.

⁶ Argyrides & Kkeli

⁷ Brytek-Matera & Rogoza

مسئله مهم دیگر در مورد روایی سازه نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ)، قدرت پیشگویی و معنی داری سوالات (گویه‌ها) در ارتباط با عامل‌های مربوط به خود می‌باشد. مقادیر تخمین پارامتر گویه‌ها (بار عاملی استاندارد نشده) و نتایج آزمون تحلیل عاملی نشان دهنده ارتباط معنی‌دار سوالات و عامل‌های مربوطه و در نتیجه تأیید روایی سازه می‌باشد. نتایج حاصله موجب تأیید سوالات (گویه‌ها) در ساختار نظری نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ گردید. لذا تأیید مدل نسخه فارسی پرسش‌نامه نگرش فرد در مورد بدن خود بدون تغییری در تعداد سوالات ناشی از ترجمه مناسب و برگردان هماهنگ اصطلاحات موجود بین دو زبان انگلیسی و فارسی می‌باشد و ارزیابی نگرش فرد در مورد بدن خود با استفاده از نسخه فارسی پرسش‌نامه MBSRQ موجب درک و تفسیر صحیحی از سوالات به شکل مشابهی با نسخه انگلیسی شده است. همچنین تأیید بی‌کم و کاست مدل نه عاملی کش (۲۰۰۰، ۲۰۰۲) در جامعه فارسی زبان، نشان‌دهنده قابلیت بالای پرسش‌نامه MBSRQ در ارزیابی این سازه علیرغم تفاوت‌های فرهنگی است.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد مقادیر ضرایب همبستگی درون طبقه‌ای مولفه‌های پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) حاصل از آزمون-آزمون مجدد با دو هفته فاصله، در دامنه‌ای از ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ متفاوت بوده و مقادیر تمامی خرده مقیاس‌ها از مقدار قابل قبول (۰/۷۵) بالاتر می‌باشد که نشان‌دهنده قابل قبول بودن پایایی زمانی یا قابلیت تکرارپذیری^۱ مولفه‌های پرسش‌نامه MBSRQ می‌باشد. همچنین مقدار ضریب همبستگی درون طبقه‌ای کل پرسش‌نامه نیز با ۰/۸۳ و در فاصله اطمینان ۰/۹۵، تأیید کننده پایایی زمانی کل پرسش‌نامه می‌باشد. نتایج بدست آمده با نتایج مطالعات رونسرو و همکاران (۲۰۱۵)، کش (۲۰۰۰، ۲۰۰۲)، آرجیریدیس و کلی (۲۰۱۳)، وسبک و همکاران (۲۰۱۴)، اسمیت و داونپورت (۲۰۱۲)، روستیکاس و هابلی (۲۰۰۵)، و کلای و همکاران (۲۰۰۵) همسو است. در این خصوص، آرجیریدیس و کلی (۲۰۱۳) مطالعه‌ای را با هدف بررسی ویژگی‌های روانسنجی نسخه یونانی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش بدن در مورد بدن خود (MBSRQ) انجام دادند. این محققان اطلاعات ۱۳۱۲ نفر را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این مطالعه نشان داد ثبات درونی مولفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ و پایایی آن به روش آزمون - آزمون مجدد ۰/۷۵ تا ۰/۹۳ بود (۱۰). رونسرو^۲ و همکاران (۲۰۱۵) نیز مطالعه‌ای را با هدف تحلیل ساختار عاملی و روان سنجی پرسش‌نامه MBSRQ انجام دادند. در این مطالعه ۱۰۴۱ نفر شرکت کردند. براساس نتایج این مطالعه پرسش‌نامه MBSRQ دارای پایایی و روایی بسیار بالایی و مورد قبولی بود (۲۳). در نهایت، وسبک و همکاران (۲۰۱۴) نیز مطالعه‌ای را با هدف بررسی ویژگی‌های روانسنجی نسخه آلمانی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش

¹ Reproducibility

² Roncero

بدن در مورد بدن خود (MBSRQ) انجام دادند. در این مطالعه ۲۳۰ نفر شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد میزان ثبات درونی مولفه‌های پرسش‌نامه و اعتبار آن به روش آزمون - آزمون مجدد در حد قابل قبولی به دست آمد (۱۸). همچنین نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین همسانی درونی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن نشان داد همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ) کل پرسش‌نامه ۰/۹۸۱ به دست آمد و همسانی درونی مولفه‌های پرسش‌نامه در حد مطلوب و قابل قبول قرار دارند ($\alpha > 0.75$). بنابراین پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) و مولفه‌های آن از ثبات (همسانی) درونی مطلوب و قابل قبولی برخوردار است. نتایج به دست آمده با نتایج مطالعه لاکرویکس^۱ و همکاران (۲۰۱۷) همسو است. این محققان در یک مرور سیستماتیک به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش بدن در مورد بدن خود (MBSRQ) پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد مقالات مورد بررسی بیانگر پایایی و روایی مورد قبول این پرسش‌نامه می‌باشند (۲۴). در مطالعه دیگری یونتاس و همکاران^۲ (۲۰۰۹) به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فرانسوی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) پرداختند. در این مطالعه ۷۶۵ نفر شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد میزان ثبات درونی مولفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۸ و اعتبار آن به روش آزمون - آزمون مجدد در بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۵ به دست آمد (۱۹). همراستا با نتایج مطالعه حاضر، بنفیلد و مک کیبل^۳ (۲۰۰۲) مطالعه ای را با هدف ارزیابی ساختار تصویر بدن در استرالیا انجام دادند. در این مطالعه تعداد ۱۷۵ نفر شرکت کردند. نتایج این مطالعه نیز نشان داد پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) دارای اعتبار بسیار بالایی در جامعه استرالیا می‌باشد (۱۶).

نتیجه‌گیری

به‌طور کلی نتایج به دست آمده در تحقیق حاضر نشان داد که نتایج تحلیل عاملی تأییدی، ضرایب آلفای کرونباخ و همبستگی درون طبقه‌ای نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ)، از ساختار نه عاملی (مولفه‌ای) و ۶۹ سوالی حمایت کرده و روایی عاملی، همسانی درونی و اعتبار زمانی پرسش‌نامه را تأیید می‌کنند. در نتیجه از نسخه فارسی پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) می‌توان به عنوان ابزاری روا و پایا جهت مطالعه و ارزیابی نگرش فرد در مورد بدن خود در سالمندان بهره‌گیری نمود. همچنین این ابزار به همراه سایر ابزارهای سنجش

¹ Lacroix

² Untas et al.

³ Banfield & McCabe

رواشناختی، بستر مناسبی را برای روان‌شناسان، پزشکان و محققان مرتبط با حوزه سالمندی و سالمند شناسی جهت فعالیت‌های پژوهشی و کاربردی بیشتر فراهم می‌آورد.

تشکر و قدردانی: نتایج این مطالعه بخشی از طرح پژوهشی مشترک با حمایت دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه علوم پزشکی سبزوار است که بدین وسیله از معاونت پژوهشی این دانشگاه‌ها تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

1. Frisen, A, Holmqvist, K. (2010). What characterizes early adolescents with a positive body image? A qualitative investigation of Swedish girls and boys. *Body Image*, 7, 205–212
2. Garner, D., Garfinkel, P., Schwartz, D., Thompson, M. (1980). Cultural Expectations of Thinness in Women. *Psychological Report*, 47: 483-491.
3. Garner, D., Kearney-Cooke, A. (1996). Body Image, *Psychology Today*, 29: 55-56.
4. Cash, T. F. (2004). Body image: past, present and future. *Body Image*, 1, 1-5.
5. Muth, J. L., Cash, T. F. (1997). Body image attitudes: What difference does gender make? *Journal of Applied Social Psychology*, 27: 1438–1452.
6. Grogan, S. (1999) *Body image: Understanding body dissatisfaction in men, women and children*. London: Routledge.
7. Cash, T. F. (2002). Cognitive-behavioral perspectives on body image. In T. F. Cash & T. Pruzinsky (Eds.), *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice* (pp. 38–46). New York: Guilford Press
8. Smith, A. R., Davenport, B. R. (2012). An Evaluation of Body Image Assessments in Hispanic College Women: The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire and the Appearance Schemas Inventory–Revised. *Journal of College Counseling*. 15: 198-214.
9. Hubley A. M. Rusticus, A. (2005). Validation of two body image measures for men and women. Presented at the Annual Meeting of the American Psychological Association (APA), Washington, D.C., U.S.A., 1-7.
10. Argyrides, M., Kkeli, N. (2013). Multidimensional body-self relations questionnaire– appearance scales: psychometric properties of the greek version. *Psychological Reports*, 113, 3, 885-897.

11. Homan H A. (2008). Analysis of multivariate data in behavioral research. Peyke Farhang Publication; 5th edition, (In Persian).
12. Hu L, Bentler P M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modelling*. 6: 1–55.
13. Brown T A. (2006). Confirmatory factor analysis for applied research. Guilford Publications; First Edition.
14. Terry P.C., Lane A.M. (2000). Normative values for the profile of mood states for use with athletic samples. *Journal of Applied Sport Psychology*. 12: 93-109.
15. Thompson JK, Heinberg LJ, Altabe M, et al. (1999). *Exacting beauty: theory, assessment, and treatment of body image disturbance*. Washington, DC: American Psychological Association.
16. Banfield S.S., McCabe M.P. (2002). An evaluation of the construct of body image. *Adolescence*. 37 (146): 373-393.
17. Brytek-Matera A, Rogoza R. (2015). Validation of the Polish version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire among women. *Eat Weight Disord*. 20(1):109-17.
18. Vossbeck-Elsebusch, A. N., Waldorf, M., Legenbauer, T., Bauer, A., Cordes, M., Vocks, S. (2014). German version of the multidimensional body-self relations questionnaire – appearance scales (MBSRQ-AS): Confirmatory factor analysis and validation. *Body Image*, 11, 3, 191–200.
19. Untas A, Koleck M, Rascle N, Borteyrou X. (2009). Psychometric properties of the French adaptation of the multidimensional body self relations questionnaire-appearance scales. *Psychol Rep*. 105(2): 461-471.
20. Gravetter F., Lori-Ann B., (2012). *Research Methods for the Behavioral Sciences*, 4th Edition. Casebound Publication.
21. Marco JH, Perpiñá C., Roncero M., Botella C. (2017). Confirmatory factor analysis and psychometric properties of the Spanish version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire-Appearance Scales in early adolescents. *Body Image*. 21:15-18.
22. Nevill AM, Lane AM, Duncan MJ. (2015). Are the Multidimensional Body Self-Relations Questionnaire Scales stable or transient? *J Sports Sci*. 33(18):1881-9.
23. Roncero M., Perpiñá C., Marco JH., Sánchez-Reales S. (2015). Confirmatory factor analysis and psychometric properties of the Spanish version of the

Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire-Appearance Scales. *Body Image*.14:47-53.

24. Lacroix E., Alberga A., Russell-Mathew S., McLaren L., von Ranson K. (2017). Weight Bias: A Systematic Review of Characteristics and Psychometric Properties of Self-Report Questionnaires. *Obes Facts*. 10(3):223-237.

25. Mohammadpanah Ardakan A, Babapour Kheir-ol-din J, Yousefi R. Validity of Persian version of socio-cultural attitudes towards appearance questionnaire (SATAQ-3) using factor analysis. *JDC*. 2014; 5 (1): 22-32.

accepted manuscript (uncorrected proof)